

## **ROZSIĄĆ SIĘ** (9) *vb pf*

**rozsiać się** (8), **rosiać się** (1); rozsiać się : rosiać się *Mqcz* (1:1).

się (8), się (1).

rozł- (5), rozś- (1), rołł- (1), rośł- (1), [rołś-, rołś-].

o jasne; *inf* z tekstu nieoznaczającego pochyleń; w *fut* e jasne; w pozostałych formach -å- (7), -a- (1); -å- : -a- *Mqcz* (1:1).

[*inf* rozsi(a)ć się. ◇ *fut* 3 *pl* rozsieją się.] ◇ *praet* 3 *sg* [m rozsiał się ]. *f* rozsiała się (1). *n* rozsiało się (2). ◇ 3 *pl* *m* pers rozsiali się (2). *subst* rozsiali się (2); -åły (2), -[åły]. ◇ *plusq* 3 *sg* *m* był się rozsiał (1). [f była się rozsiała ]. ◇ *con* 3 *pl* *subst* by rozsi(a)li się a. by rozsi(a)ły się (1).

*Sł stp, Cn, Linde brak.*

### **I. W funkcji właściwej (8) :**

1. *Rozsypać się* (4) : Item [...] chłopu yednemu 16 grofchi bill wyall schufthką skalyethy Alye łyżą chufthką rozwyżala, pothem chłop mnymayącz bi mv łyżą pyenyadze rołfyali ono załyżą pozbyeral *LibMal* 1547/129.

*Przen: Rozejść się w różne strony, rozproszyc się (o ludziach)* (3) : [ktory narod [Rusini] tak fie też był bárzo rozsiał/ że wielką część Euopfkiey y Azyátyckiey Sármácyey nápełnił. *BielKron* 1597 16.]

*rozsiać się po czym* (2): á w tym [nazwaniu Rusi] fie zgadzâia [Moskwiczanie] z Greki/ ktorzy ie zowâ [...] łpory/ tho ieft rozprośzeni/ bo fie po wżytkiey Europie rosłiali. *BielKron* 427; [StryjKron 13]. *Cf* »rozsiać się po świecie«.

*Zwroty: »[gdzie] rzadko się rozsiać«* (1): Zydzi fie tám [nad Morzem Czarnym] rzadko rozłiali/ y to też łą rozdzieleni w wierze. *BielKron* 465v.

»rozsiać się po świecie« (1): Pátrzayże małoli tych Egipcianow rozłiało fie po tym mizernym łwiecie *RejAp* 93.

[Szereg: »rozproszyc się i rozsiać«: A potomstwo Iaphetowo rołprołżyło fie y práwie rozłiało po wżyłtkiey Aziey mnieyłzey *StryjKron* 13.]

### **2. Rozpowszechnić się (4) :**

[*rozsiać się między kogo*: koronacyja Królowej Jej M pod tymi hołdy i pod tym zjazdem na ś. Katarzynę [25 XI] dojć ma, tedy acz nie rozumiemy, skąd by się to tak dalece między ludzie rozsiać miało [...] *ListyZygmAug* 1550/193.]

*rozsiać się po czym* (2): [aby] bład Pelágiufow/ ktori łye był po wyelu kráin rozłyał/ potęmpyon był *KromRozm III* P4v; Tota Asia sermo est dissipatus, Pełna yełt Afia tey sławy rołiała fie tá sławá po wżyłtkiey Afiey. *Mqcz* 386d.

*Zwrot: »rozsiać się po wszemu światu, na świat, [na świecie]«* (1:1): dał [Pan] rozność dziwnych náuk/ kthore fie rozłiały po wżemu łwiátu *RejZwierc* 4v; Z ktorych [ksiąg ministrów siedmiogrodzkich] rozłiały fie ná świat Chrześciánłki bluznierłwá przed tym niełłycháne/ przełiw Bogu w Troycy iedynemu *PowodPr* 33; [Przez iednego człowieka rozłiał fie grzech požádlıwołci na łwiecie *RejKat* 15].

3. [Rozprzestrzenić się w ciele: [chora wątroba powoduje wystąpienie] krost co łieką y bolą zaráz sye rossieią. *OczkoPrzymiot* 454.

*rozsiać się czym po czym*: zawnždy to pomniąc, że sye [bóle] zaczęły, álbo z onéy máteryéy, co kiłą ciekłą, [...] álbo z onéy co po skórze świérzbem y krostámi sye byłą rośsiáá *OczkoPrzymiot* 353.

*rozsiać się w czym*: ále to nie skórá, iedno venae y arteriae co sye w niéy rozsiáły [krew] máią *OczkoPrzymiot* 137.]

**II.** *W funkcji strony biernej: Zostać rozgłoszonym, rozpowszechnionym (1) :*

*Zwrot*: »z [czyich] ust rozsiać się« (1): Nonne hoc vestra voce vulgatum est, Yzařz to nie z wářzich vřt vrosło/ rozfiáło <fie>. *Mqcz* 511d.

*Synonimy*: **1.1.** *rosuć się; 2. rozciec się, rozejć się, rozgłosić się, rozlać się, rozlecieć się, roznieść się, rozsławić się, rozśłynąć się, rozszerzyć się, roztoczyć się; 3. rozejć się.*

*Formacje współrdzenne cf* SIAĆ.

*Cf* **ROZSIANIE**

MN